

STORTINGET

Representantforslag 321 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Kari Sofie Bjørnsen, Mahmoud Farahmand, Bård Ludvig Thorheim, Mudassar Kapur, Tage Pettersen og Aleksander Stokkebo

Dokument 8:321 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Sofie Bjørnsen, Mahmoud Farahmand, Bård Ludvig Thorheim, Mudassar Kapur, Tage Pettersen og Aleksander Stokkebo om en nasjonal strategi for datasenterindustrien

Til Stortinget

Bakgrunn

Digitale tjenester og produkter er en viktig del av det moderne samfunnet. Datasentre har i nyere tid blitt en grunnleggende del av den digitale infrastrukturen, og interessen for å etablere datasentre i Norge har på kort tid økt betydelig. Det er avgjørende at Norge og Europa har slik infrastruktur for å styrke den digitale suvereniteten, sikkerhet og beredskap og for å bidra til innovasjon, verdiskaping og økt konkurransekraft. Dette gjelder ikke minst for trygg utvikling av kunstig intelligens.

Forslagsstillerne mener at det i utgangspunktet er positivt at det er stor interesse for etablering av datasentre i Norge. Samtidig er det knyttet bekymring til hva rask etablering av kraftkrevende datasentre kan ha av konsekvenser for kraftsystemet samt strømpriser for folk og næringsliv. Det er viktig at datasentre som etableres i Norge bidrar til samfunnsnyttige formål, som å bygge opp under digital sikkerhet, industriutvikling og lokale ringvirkninger.

Alle de store teknologiaktørene i verden investerer massivt i datasentre. Med den attraktiviteten Norge har, er det også naturlig å stille spørsmålet hva landet kan få

igjen for det, slik man gjorde da petroleumsnæringen ble utviklet til nytte for nasjonal verdiskaping og teknologiutvikling, noe som det norske samfunnet nyter store fordeler av i dag. Dataindustri og kunstig intelligens kan gi betydelig verdiskaping over tid, hvis man bygger kompetanse og infrastruktur, tør å stille rimelige krav samt regulerer næringen forutsigbart og klokt.

Forslagsstillerne etterlyser en mer nasjonal, strategisk tenkning om dataindustri i Norge og noen rimelige, forutsigbare krav som kan sikre at investeringer i datasentre blir et positivt bidrag både for lokalbefolkningen, regionen og landet. Forslagsstillerne mener det er viktig med sterk vektlegging av det kommunale selvstyret som en grunnleggende verdi i plan-, areal- og byggesaker. Ved etablering av eventuelle datasentre må staten sørge for god forutsigbarhet når kommunene skal gjennomføre nødvendige prosesser og reguleringer. Forslagsstillerne er opptatt av å jobbe med hvordan man sikrer viktig digital infrastruktur, samtidig som man sikrer tillit og aksept i befolkningen og ivaretar eksisterende industri.

Forslagsstillerne mener regjeringen derfor må legge frem en stortingsmelding med en nasjonal plan for utvikling av datasenterindustrien i Norge.

Kraftsituasjonen

Datasentre står nå for store deler av den reserverte nettkapasiteten i Norge. Ifølge blant annet Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er datasentre en av sektorene som er ventet å bidra mest til vekst i kraftforbruk framover. I NVEs langsiktige kraftanalyse for 2025 anslår de en vekst i kraftforbruk fra datasentre på totalt 3,5 TWh over de neste fem årene til 2030 (NVE Rapport nr. 15/2025).

Man må unngå å fortrenge eksisterende industri og finne en bærekraftig balanse mellom kraft, nett og natur. Man må også sikre at verdiskapingen blir betydelig, både nasjonalt og lokalt, med arbeidsplasser og ringvirkninger.

Det bør derfor jobbes mer med hvordan den sterke økningen i behovet for kraft til datasentre, og annet stort forbruk, skal håndteres. Det bør vurderes om man skal innføre et nasjonalt konsesjonssystem for stort forbruk samt utredes hvordan en slik ordning kan innrettes og avgrenses. I dette arbeidet bør det også ses til hva andre land har gjort.

Norge har unike forutsetninger for å huse datasentre. Kaldt klima, ren fornybar energi og god infrastruktur gjør Norge til et naturlig vertsland for digital infrastruktur. Denne infrastrukturen er ikke tilfeldig oppstått, den er bygget opp gjennom generasjoners felles investeringer i vannkraft, kraftnett og samferdsel. Tilgangen til kraftsystemet og rimelig strøm i Norge er et gode som har høy verdi for datasenteraktørene. Som del av en stortingsmelding om utvikling av datasenterindustrien i Norge bør det vurderes og utredes ulike tiltak som gjør at de fordelene Norge som vertsland kan tilby, reflekteres i det datasenterindustrien legger igjen lokalt og nasjonalt. Forslagsstillerne mener det for eksempel bør utredes en mulig auksjonsordning for nettilgang til datasentre, f.eks. etter modell fra auksjonssystemet for nye tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Dette kan bidra til at en større andel av verdiskapingen tilfaller nasjonale og lokale interesser til gode.

Regjeringen Støre styrer Norge mot et kraftunderskudd. Mange næringer vil ha et økende kraftbehov de neste årene, og dette gjelder spesielt for datasentre. Forslagsstillerne mener det derfor bør vurderes som del av en stortingsmelding om utvikling av datasenterindustrien i Norge å stille krav om at datasentre tar større ansvar for eget kraftbehov og inngår i fleksibilitetsløsninger for å utnytte nettet bedre.

Forslagsstillerne mener det i så fall bør stilles krav til nye eller utvidede datasentre om at fortrinnsvis hele kraftbehovet må finansieres av samme aktør og bidra til null eller svært lave utslipp fra kraftproduksjonen. Det må fastsettes nærmere bestemmelser om hvordan ordningen skal innrettes.

Forslagsstillerne mener at et eventuelt krav om erstatningskraft ikke betyr at datasentereier selv må bygge ut erstatningskraft, men at det er tilstrekkelig dersom de finansierer kraftbehovet for eksempel gjennom å kjøpe en langsiktig kraftkontrakt med en produsent av lavutslippskraft. Erstatningskraften skal være addisjonell, altså føre til at et nytt kraftprosjekt blir bygget ut, utover kraftprosjekter som allerede er gitt konsesjon.

Forslagsstillerne mener at datasentre som allerede har fått reservert kraft i nettet av myndighetene, ikke bør få endrede rammebetingelser med tilbakevirkende

kraft, men at nye prosjekter eventuelt må planlegge for erstatningskraft. Selv om det ikke er aktuelt å innføre krav om erstatningskraft med tilbakevirkende kraft, mener forslagsstillerne at regjeringen likevel også bør vurdere andre tiltak som legger til rette for mer erstatningskraft for datasentre som allerede er etablert, eller som er planlagt og har fått reservert kraft fra nettet.

Forslagsstillerne mener samtidig at det som del av en stortingsmelding om utvikling av datasenterindustrien i Norge bør vurderes en forutsigbar opptrapping av krav til forbruksfleksibilitet og faktisk utnyttelse av spillvarme for alle datasentre, i dialog med næringen. Flere europeiske land har sett viktigheten av dette. Ikke bare bør datasentre kunne justere ned sitt effektuttak i de mest krevende timene for kraftnettet, men datasentre har ofte betydelige systemer for reservekraft. Dersom datasentre for eksempel gjør sine reservesystemer tilgjengelige når det virkelig trengs for den lokale nettsituasjonen, kan den bidra positivt lokalt. Denne kraftproduksjonen bør i så fall ha lave utslipp om den skal benyttes jevnlig.

Forslagsstillerne påpeker at dersom et datasenter både bidrar fullt ut med finansiering og realisering av erstatningskraft, og bidrar aktiv til stabilisering av strømmettet, vil etableringen av et datasenter kunne virke positivt på strømprisene og nettsituasjonen i sitt område.

Datasentre produserer også mye varme, som bør tas i bruk, f.eks. i lokale næringsparker eller til oppvarming av boliger og andre bygg.

Prosesseringskraft

I dag finnes det ingen krav om at datasentre som etablerer seg i Norge og benytter seg av norsk kraft og nettkapasitet, skal gjøre prosesseringskraft tilgjengelig for norske eller nordiske aktører. Det betyr at Norge i praksis kan ende opp som leverandør til globale teknologiskaper, uten at norsk næringsliv, norske forskningsmiljøer eller offentlig sektor får tilgang til den regnekraften som produseres her. Det er ikke en ønskelig utvikling.

Digital suverenitet handler ikke bare om å bestemme over egne data. Det handler også om å ha kapasitet til å utvikle og anvende teknologi på egne premisser. Norske helsedata, norske språkmodeller, norsk forskning og norske oppstartsbedrifter trenger tilgang til regnekraft for å vokse og bidra til nasjonal verdiskaping. Uten en slik tilgang risikerer man at de strategiske fordelene ved å være et foretrukket vertsland for datasentre forblir uutnyttet for norsk teknologiutvikling.

Forslagsstillerne mener derfor at regjeringen som del av en stortingsmelding om utvikling av datasenterindustrien i Norge bør vurdere om en fast andel av prosesseringskraften i datasentre etablert i Norge bør stilles til rådighet for offentlige og private aktører i vertskom-

munen og ellers i Norge eller Norden. Et slikt krav, dersom det er godt utformet, kan styrke den norske teknologibransjen, forskningsmiljøer, beredskap, og insentivere samarbeid mellom norske og utenlandske teknologiselskaper i Norge og Norden. Et slikt krav behøver ikke å svekke Norges attraktivitet som vertsland og behøver ikke være i strid med EØS-reglene. Tvert imot kan det gi næringen et sterkere samfunnsmandat bidra til bredere politisk og lokal tilslutning, og sikre at den digitale infrastrukturen som bygges, faktisk styrker norsk konkurransekraft og teknologisk autonomi.

Forslagsstillerne understreker at dette bør utredes og eventuelt utformes på en måte som gir forutsigbarhet for investorer, og som er teknologinøytral i sin tilnærming. Utformingen av eventuelle konkrete krav, herunder hvilken andel av kapasiteten som skal stilles til rådighet, til hvilke priser og gjennom hvilke mekanismer, bør være gjenstand for en bred utredningsprosess.

Kryptovaluta og andre tiltak

Stortinget har gjentatte ganger bedt regjeringen få kontroll over utvinning av kryptovaluta i Norge, f.eks. i Innst. 383 S (2023–2024) med tilhørende stortingsvedtak nr. 718 (2023–2024) og i Innst. 140 S (2025–2026) med tilhørende stortingsvedtak nr. 526 (2025–2026). Forslagsstillerne mener det nå er på tide at regjeringen snarest mulig jobber for å iverksette et generelt og varig, ikke midlertidig, forbud mot å utvinne kryptovaluta i datasentre i Norge.

Forslagsstillerne tar digital suverenitet på alvor. Forslagsstillerne mener regjeringen som del av en stor-

tingsmelding om utvikling av datasenterindustrien i Norge bør kartlegge Norges digitale avhengigheter til andre land og jurisdiksjoner, og foreslå tiltak som bidrar til forsterket nasjonal kontroll med den digitale grunnmuren som understøtter kritiske samfunnsfunksjoner.

Forslagsstillerne mener videre regjeringen som del av en stortingsmelding om utvikling av datasenterindustrien i Norge bør vurdere et initiativ til felles utviklingsprosjekter og minimumsregulering på nordisk og europeisk nivå.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding med en nasjonal plan for utvikling av datasenterindustrien i Norge innen sommeren 2027, med forslag til forutsigbare reguleringer som sikrer lokal og nasjonal teknologiutvikling og verdiskaping.
2. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan den sterke økningen i etterspørsel etter kraft til datasentre og annet stort forbruk skal håndteres, herunder innhente erfaringer fra andre land og utrede innføring av et nasjonalt konsesjonssystem for større kraftforbruk, og komme tilbake til Stortinget senest innen utgangen av 2027.

19. juni 2026

Kari Sofie Bjørnsen

Mahmoud Farahmand

Bård Ludvig Thorheim

Mudassar Kapur

Tage Pettersen

Aleksander Stokkebo

